

Vesna Škare Ožbolt
Zastupnica DC-a

PREDSJEDNIKU
HRVATSKOG SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o maslinarstvu i uljarstvu

**U skladu s odredbama Poslovnika Hrvatskog sabora čl. 129. podnosim
Prijedlog zakona o maslinarstvu i uljarstvu Hrvatskom saboru.**

**Pred radnim tijelima i na sjednici Hrvatskog sabora zakon će predstaviti
predlagač zakonskog prijedloga Vesna Škare Ožbolt.**

U Zagrebu, 14. kolovoza 2006.

Vesna Škare Ožbolt

I USTAVNA OSNOVA

Osnova za donošenje ovog zakonskog prijedloga je članak 84 Ustava RH.

II OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Proizvodnja i promet maslina i maslinovog ulja nije posebno zakonski regulirana u Republici Hrvatskoj već je ova materija regulirana Zakonom o hrani - NN br. 117/03, 130/03, 48/04.

Postoji Operativni program podizanja nasada maslina na području Republike Hrvatske u razdoblju 2004.-2007. godine.

Usvojen je Međunarodni sporazum o maslinovom ulju i konzumnim maslinama, sačinjen u Ženevi, objavljen u »Narodnim novinama-međunarodni ugovori«, br. 2/99., stupio na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 27. travnja 1999. godine.

Proizvodnja maslina i maslinovog ulja regulirana je Pravilnikom o uljima od ploda i komine maslina, koji je donio ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva 22. svibnja 2006. godine.

Još prije deset godina situacija u maslinarstvu i uljarstvu bila je iznimno loša s obzirom na needuciranost proizvođača, prerađivača i potrošača. Otvaranjem prvih privatnih uljara i poticanjem maslinarstva iz FAO programa stanje se sporo, ali ipak mijenjalo na bolje, no danas, pred izazovima Europske unije nedovoljno brzo.

Republika Hrvatska po broju stabala, površini i godišnjoj proizvodnji maslinovog ulja sudjeluje u svjetskoj proizvodnji s oko 0,1%, a nešto malo više u europskoj. S tim skromnim veličinama hrvatsko maslinarstvo u budućnosti može biti samo jeftina sirovinaska baza vodećih maslinarskih zemalja.

Hrvatski interes treba biti da maslinarstvo postane respektabilno područje proizvodnje posebnih, tipičnih ulja zaštićenog sortnog ili zemljopisnog podrijetla. Potrebno je domaće tržište, s mogućnošću povećanja potrošnje po glavi stanovnika i povećanja broja potrošača, kao i potrošnja kroz sve veći rastući razvoj turizma i ugostiteljstva.

S kojim sortama se to može postići? S novouvezenim sortama sigurno ne. Novouvezene sorte, a to su najčešće talijanske sorte Lecino, Frantoio, Koratina i dr. u novim uvjetima klime, tla i agrotehnike ne mogu davati kvalitetu kao u svojoj domovini postanka. Osim Istre, koja ima približno iste uvjete kao i područja njihova nastanka, u Dalmaciji posebno na otocima, strane sorte nisu rodile niti zadovoljile ni po rodnosti ni po kakvoći ulja.

Treba raditi na tome da se hrvatska proizvodnja temelji na domaćim autohtonim sortama. One su rezultat višestoljetne prirodne selekcije, a njihovo ulje u sebi nosi miris i okus mora kamena i sunca te donosi ulja koja imaju specifična svojstva okusa i mirisa te zadovoljavajuće količine polifenola i antioksidanta, danas najvažnijih parametara vrijednosti maslinova ulja.

Pretpostavlja se da se samo u Dalmaciji nalazi u uzgoju oko 60 domaćih autohtonih sorata. Preko 30 posto stabala maslina u Hrvatskoj leži neiskorišteno.

Prijeko je potrebno unijeti više reda i odgovornosti u sortiment masline za svako područje posebno. Danas je trend saditi sto više maslina, a da se pri tome ne pita koje su to sorte i koliko će one utjecati na povećanje visokokvalitetne proizvodnje posebnih tipova maslina u budućnosti.

Hrvatsko tržište zasićeno je jeftinim i nekvalitetnim uljem, a u svijetu i Europi se za naše ulje ne zna. Zemlje s razvijenim maslinarstvom su još 1966. godine ustanovile posebne agencije za koordinaciju svih radnji i djelovanja u proizvodnji maslina. Hrvatska treba sličnu instituciju ako misli povećati proizvodnju maslina i maslinovog ulja.

Kakvo je stanje maslinarstva u Hrvatskoj danas? Proizvodnja sadnica je nekontrolirana, nepoticana dovoljno i nekvalitetna. Sadnice se kupuju i proizvode bez ikakve kontrole.

Zaštita geografskog porijekla ne postoji u našoj zemlji. Cijeli svijet zna za ekstra djevičansko ulje iz Toskane, a za autohtonu dalmatinsku Obilicu nitko nije ništa čuo.

Hrvatska je jedina zemlja na svijetu koja dopušta uvoz rinfuznog ulja u trgovačka poduzeća koja ga pakiraju i plasiraju kao hrvatski proizvod.

Grčko, alžirsko, sirijsko, ulje iz Tunisa 3. klase, ulja od komine maslina sa cijelog Mediterana stiže na police dućana u Hrvatsku i na to se stavlja hrvatska deklaracija, a plaća se po izuzetno niskim cijenama.

Za to vrijeme se hrvatska javnost obmanjuje izjavama uvozničkog lobija da hrvatskih ulja nema dovoljno i da je zato uvoz prijeko potreban.

Hrvatski maslinar se svaki dan suočava sa brojnim problemima. Jedan od problema je zbrinjavanje komine tj. ostataka od prerađene masline koja izlazi iz prerade. Danas 90 posto komine završi ili u moru ili na privatnim odlagalištima gdje se nelegalno odlaže. Ona kao takva spada u industrijski otpad ako se adekvatno ne prerađuje u gnojivo krmivo ili pogonsko gorivo. Komina je problem uljara, ali i inspektora za zaštitu okoliša. Privatni uljari nemaju ni financijskih ni prostornih uvjeta za preradu.

U posljednjih deset godina svijest o vrijednosti onoga što imamo počela se buditi kod samih proizvođača i prerađivača stvarnog hrvatskog maslinovog ulja. Uljari su sve glasnjiji i organiziraniji u iznošenju svojih problema. Organiziraju se u zadruge, a osnovana je i krovna organizacija Zajednica maslinara Hrvatske, na čiji zahtjev je izrađen ovaj Zakonski prijedlog.

Cilj ovog Prijedloga zakona je proizvodnja što kvalitetnijeg ulja sa zaštićenim i povijesnim porijeklom, proizvodnja domaćih autohtonih sadnica maslina, uspostava burze ulja, određivanje ovlaštene institucije za ocjenjivanje ulja na državnom nivou, stimuliranje i propagiranje eko proizvodnje i proizvodnje stolnih maslina, te stručno i cjelovito rješavanje komine putem sabirno proizvodnih centara.

Samo tako organizirani moći ćemo se nositi sa zemljama razvijenog maslinarstva Europske unije.

Maslinarstvo mora postati prioritet i razvoj od nacionalne važnosti. Hrvatskom maslinaru treba omogućiti što jeftiniju proizvodnju.

Potrošnja maslinova ulja u Hrvatskoj je po glavi stanovnika 1,5 litara godišnje. Cilj je povećati potrošnju na tri litre godišnje po glavi stanovnika.

Svaka općina mora znati točan pravac razvoja. Bez toga je stanje nejasno i puno stihije.

Iz svih navedenih razloga potrebna je jasna zakonska regulativa i opredjeljenje kojim se putem treba razvijati naše maslinarstvo.

Ovaj Prijedlog zakona jasno definira tko može biti proizvođač maslina i koje su sorte maslina.

Donosi se i Pravilnik o nacionalnoj listi priznatih sorti maslina, kojim će se odrediti i grupe preporučenih i dopuštenih sorti za pojedina maslinarska područja. Deklariranje ili označavanje proizvoda kao i oznaka zemljopisnog podrijetla utvrđeno je i razrađeno posebnim propisom za deklariranje ili označavanje hrane te Pravilnikom o uljima od ploda i komine maslina, na koje ovaj Zakon upućuje.

Radi obavljanja poslova u području maslinarstva i uljarstva, uspostavlja se Hrvatski zavod za maslinarstvo i uljarstvo. Zavod je stručna ustanova koja djeluje u okviru Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Osniva se i Maslinarski katastar koji obuhvaća sve stvarne i potencijalne maslinarske površine. Zavod vodi Maslinarski katastar.

Prema prirodnim uvjetima za uzgoj masline, područje Republike Hrvatske dijeli se na: zone, regije i podregije.

Maslinarska područja s njihovim granicama utvrđuje Zavod.

Maslinici se mogu podizati na površinama utvrđenim maslinarskim katastrom.

Proizvođači maslina i maslinovog ulja koji svoje proizvode stavljaju u promet moraju biti upisani u Upisnik.

Upisnik vode Uredi državne uprave u županijama, a objedinjavanje Upisnika i jedinstveni upisnik Republike Hrvatske vodi Zavod.

Proizvođač maslina upisan u Upisnik, dužan je izvjestiti Ured državne uprave u županijama o: količini prerađenih maslina nakon završetka berbe, a najkasnije do 31. siječnja iduće godine; stanju zaliha maslinovog ulja s danom 31. srpnja, a najkasnije do 31. kolovoza tekuće godine.

U proizvodnji maslinovog ulja mogu se koristiti samo dopušteni tehnološki postupci i sredstva.

Zabranjuje se klasificirati i nazivati djevičansko maslinovo ulje za potrošnju koje ne udovoljava propisanim karakteristikama utvrđenim Zakonom i određenim odredbama Pravilnika o uljima od ploda i komine masline.

Zabranjuje se deklariranje ili označavanje proizvoda kao i oznaka zemljopisnog podrijetla suprotno posebnim propisima za opće deklariranje ili označavanje hrane te odredbama Pravilnika o uljima od ploda i komine masline. Također je zabranjeno frizirati određene podatke koje proizvođači maslina i prerađivači ploda maslina obvezno dostavljaju Zavodu ili nekom drugom nadležnom tijelu.

Zakonom se zabranjuje uvoziti i stavljati u promet ulja bez kontrole nadležnih tijela i čije vrijednosti i kvaliteta nisu utvrđene i ispitane od nadležnog laboratorija.

Burza maslinovog ulja podrazumijeva formiranje jedinstvene cijene u cijeloj zemlji.

Uvodi se i Maslinarska inspekcija koja obavlja sve poslove inspekcijskog nadzora u proizvodnji maslina i preradi ploda.

Ovaj Zakonski prijedlog pomoći će da Hrvatska poveća proizvodnju i kvalitetu maslinova ulja, te da u Europskoj uniji i svijetu postane zemlja koja se može nositi sa konkurencijom, jer ima prepoznatljive kvalitete maslina i maslinova ulja.

III OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za ovaj Prijedlog zakona potrebno je osigurati sredstva u Državnom proračunu. Prijedlog zakona predviđa osnivanje Zavoda za maslinarstvo i uljarstvo, formiranje Burze ulja, Maslinarsku inspekciju i dr., te je potrebno na stavci Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva osigurati novčana sredstva.

IV TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

PRIJEDLOG ZAKONA O MASLINAMA I MASLINOVOM ULJU

I TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje proizvodnja, promet, prerada stolnih maslina i maslina za ulje, proizvodnja i promet drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja, rafiniranje, označavanje, zaštita zemljopisnog podrijetla, osnivanje i zadaće Hrvatskog zavoda za maslinarstvo i uljarstvo (u daljnjem tekstu: Zavod), osnivanje i vođenje Maslinarskog katastra, Burza ulja, odlaganje komine i njeno daljnje korištenje, te druga pitanja važna za jedinstven sustav proizvodnje i prometa maslina i maslinovog ulja i drugih proizvoda koji sadrže maslinovo ulje.

Članak 2.

(1.) Maslinom se u smislu ovog Zakona podrazumijeva zdrav, zreo ili prezreo plod pitome masline (*Olea europaea* L.) priznatih sorti namijenjen proizvodnji ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja.

(2.) Proizvođačem maslina u smislu ovog Zakona smatra se svaka fizička i pravna osoba koja proizvodi masline.

(3.) Sorte maslina su stolne masline i masline za proizvodnju ulja.

(4.) Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (u daljnjem tekstu: Ministar) na prijedlog Zavoda, donosi Pravilnik o nacionalnoj listi priznatih sorti maslina, kojim će se odrediti grupe preporučenih sorti za pojedina maslinarska područja.

Članak 3.

Stolne masline označavaju zdravi plod specifične sorte masline, obran u odgovarajućem stupnju zrelosti i takve kvalitete koja u različitim kategorijama i kada se prerade u skladu s pripremama za trgovinu i na način opisan u preporučenim standardima kvalitete, predstavljaju jestiv proizvod koji se dobro održava.

Članak 4.

(1.) Stolne masline su:

- a) **zelene masline**: dobivene od ploda maslina obranog u razdoblju dozrijevanja, prije nego dobiju boju i kada su dostigle normalnu veličinu;
- b) **masline koje dobivaju boju**: od rumenog ili smeđeg obojenog ploda obranog prije zrelosti;
- c) **crne masline**: dobivene od ploda obranog u punoj zrelosti i neznatno prije nego što je postiglo punu zrelost, one mogu ovisno o sorti, regiji i vremenu branja, biti crveno-crne ili ljubičasto-crne.

(2.) Svaki od navedenih tipova stolnih maslina mora biti u skladu s kriterijima kvalitete iznijetim u članku 3. ovog Zakona.

Članak 5.

(1.) Maslinovo ulje u smislu ovog Zakona je poljoprivredni prehrambeni proizvod, dobiven potpunom ili djelomičnom preradom ploda masline.

(2.) Nije maslinovo ulje ono koje je dobiveno s otapalima ili pomoću postupaka reesterifikacije ili bilo kakvog miješnja s uljima druge prirode.

(3.) Naziv »maslinovo ulje« neće biti sam korišten za označavanje ulja od komine maslina.

Članak 6.

Proizvođačem maslinovog ulja i drugih proizvoda od maslina i ulja u smislu ovog Zakona, smatra se svaka fizička i pravna osoba koja je upisana u Upisnik proizvođača maslina i maslinovog ulja (u daljnjem tekstu: (Upisnik).

Članak 7.

Proizvodi se razvrstavaju u kategoriju i stavljaju na tržište radi prodaje krajnjem potrošaču pod slijedećim nazivima:

- 1/ Djevičansko maslinovo ulje
  - a) Ekstra djevičansko maslinovo ulje
  - b) Djevičansko maslinovo ulje
- 2/ Maslinovo ulje sastavljeno od rafiniranog maslinovog ulja i djevičanskih maslinovih ulja,
- 3/ Ulje komine maslina.

Članak 8.

(1.) Ekstra djevičansko maslinovo ulje je proizvod dobiven izravno iz ploda masline isključivo mehaničkim postupcima, koji sadrže najviše 0,8 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koje udovoljava svim propisanim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju.

(2.) Djevičansko maslinovo ulje je proizvod dobiven izravno iz ploda masline isključivo mehaničkim postupcima, koji sadrži najviše 2 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koji udovoljava propisanim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju.

Članak 9.

Maslinovo ulje sastavljeno od rafiniranog ulja i djevičanskih maslinovih ulja je proizvod dobiven miješanjem rafiniranog maslinovog ulja i djevičanskih maslinovih ulja, osim maslinovog ulja lampante, koji ne sadrži više od 1 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koji udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanu posebnim propisom.

Članak 10.

Ulje komine masline je proizvod dobiven miješanjem rafiniranog ulja komine maslina djevičanskih maslinovih ulja, osim maslinovog ulja lampante koji ne sadrži više od 1 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koji udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanu posebnim propisom, koji ne sadrži više od 1 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koji udovoljava svim propisanim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju.

Članak 11.

(1.) Za proizvodnju proizvoda iz članka 7. stavak 2. i 3. ovog Zakona koriste se kao sirovine slijedeći proizvodi:

1. *Rafinirano maslinovo ulje* koje je dobiveno rafinacijom djevičanskih maslinovih ulja, koje ne sadrži više od 0,3 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koje udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanim posebnim propisima;

2. *Rafinirano ulje komine maslina* koje je dobiveno rafinacijom sirovog ulja komine maslina, koje ne sadrži više od 0,3 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koje udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanim posebnim propisima;

3. *Maslinovo ulje lampante* koje je djevičansko ulje neprihvatljivih senzorskih svojstava, koje sadrži više od 2 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koje udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanim posebnim propisima;

4. *Sirovo ulje komine maslina* koje je dobiveno preradom komine maslina mehaničkim postupcima i/ili ekstrakcijom komine maslina organskim otapalima, bez rafinacije i reesterifikacije, te bez miješanja s uljima druge vrste, koji udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanim posebnim propisima.

(2.) Kriteriji za razvrstavanje proizvoda su fizikalno-kemijska i senzorska svojstva propisana posebnim propisima.

Članak 12.

Tehnološki procesi koji se primjenjuju u proizvodnji, pakiranju i ambalaži proizvođača, dokumentacija i utvrđivanje sukladnosti proizvoda iz članka 7. i 11. ovog Zakona su propisana posebnim propisima.

Članak 13.

Deklariranje ili označavanje proizvoda utvrđeno je i razrađeno posebnim propisima za deklariranje ili označavanje hrane.

Članak 14.

(1.) Naznaka izvora kada je navedena, može se primjenjivati samo na djevičansko maslinovo ulje proizvedeno i s podrijetlom iz određene zemlje, regije ili spomenute lokacije.

(2.) Označavanje podrijetla, kada je navedeno, može se primjenjivati samo na ekstra djevičansko maslinovo ulje, proizvedeno i s podrijetlom iz određene zemlje, regije ili spomenute lokacije.

(3.) Naznačavanje izvora i označavanje podrijetla mogu se koristiti u skladu s uvjetima propisanim u Republici Hrvatskoj.

II OBAVLJANJE POSLOVA U PODRUČJU MASLINARSTVA I ULJARSTVA

Članak 15.

(1) Poslove u području maslinarstva i uljarstva utvrđene ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega, obavlja Zavod za maslinarstvo i uljarstvo (u daljnjem tekstu Zavod).

(2) Sjedište Zavoda je u Splitu.

(3.) Način rada i uvjete koje treba ispunjavati Zavod, propisati će ministar posebnim Pravilnikom.

(4) Radi praćenja učinkovitosti i stanja u maslinarstvu i uljarstvu Zavod je dužan o obavljenim poslovima iz svoje djelatnosti najmanje dva puta na godinu podnijeti pisano izvješće Ministarstvu i matičnom radnom tijelu Hrvatskoga sabora.

Članak 16.

(1.) Poslovi Zavoda su:

- vođenje Maslinarskog katastra,
- vođenje Jedinstvenog upisnika proizvođača,
- rad na standardizaciji tržišta maslina i maslinovog ulja,
- osiguravanje studija za razvoj maslinarstva i davanje preporuke,
- osniva sabirne centre za odlaganje komine od maslina,
- osniva i vodi Burzu ulja,
- uvođenje jedinstvenih metoda analize,
- uvodi jedinstvene standarde za fizičke, kemijske i organoleptičke karakteristike maslinova ulja i ulja maslinove komine,
- poduzima sve mjere koje smatra korisnima za suzbijanje nelegalne konkurencije i uvoza ulja upitne kvalitete,
- određuje optimalno vrijeme početka berbe i prerade ploda,
- donosi rješenja o stavljanju u promet maslina i maslinovog ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja,
- izdaje svjedodžbe o kvaliteti maslina i maslinovog ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja koja se izvoze ili uvoze,
- izdaje svjedodžbe i mišljenja o kvaliteti maslinovog ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja u inspekcijskom nadzoru.

(2) Protiv rješenja Zavoda žalba se izjavljuje Ministarstvu.

Članak 17.

(1.) Proizvođači maslina, u smislu ovog Zakona, moraju biti upisani u Maslinarski katastar.

(2) Maslinarski katastar koji obuhvaća sve stvarne i potencijalne maslinarske površine.

(3) Zavod vodi Maslinarski katastar.

(4) Sadržaj, oblik, način i rokove vođenja Maslinarskog katastra iz stavka 1. ovoga članka Pravilnikom propisuje ministar.

Članak 18.

(1.) Prema prirodnim uvjetima za uzgoj maslinika Republika Hrvatska dijeli se na: zone,

regije, podregije.

(2.) Maslinarska područja iz stavka 1. ovoga članka s njihovim granicama Pravilnikom

propisuje ministar.

- (3.) Maslinici za proizvodnju ulja mogu se podizati na površinama utvrđenim Maslinarskim katastrom.

Članak 19.

Zabranjeno je podizati maslinike izvan predviđenih maslinarskih područja, ako ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega nije drugačije određeno.

Članak 20.

(1.) Proizvođači maslina i maslinovog ulja koji svoje proizvode stavljaju u promet moraju biti upisani u Jedinostveni upisnik proizvođača maslina i maslinovog ulja.

(2.) Uvjete koje mora zadovoljiti proizvođač za upis u Upisnik, odnosno Maslinarski katastar te sadržaj, oblik i način vođenja Upisnika odnosno Maslinarskog katastra Pravilnikom propisuje ministar.

(3.) Upisnik vode Uredi državne uprave u županijama, a objedinjavanje Upisnika u Jedinostveni upisnik proizvođača maslina i maslinovog ulja Republike Hrvatske vodi Zavod.

(4.) Proizvođač maslina upisan u Upisnik dužan je izvijestiti Ured državne uprave u županijama o količini prerađenih maslina nakon završetka berbe, a najkasnije do 31. siječnja iduće godine i stanju zaliha maslinovog ulja s danom 31. srpnja, a najkasnije do 31. kolovoza tekuće godine.

Članak 21.

(1) Radi praćenja razvoja maslinarstva i uljarstva pri Ministarstvu se osniva Povjerenstvo za maslinarstvo i uljarstvo (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

(2) Članove Povjerenstva čine: predstavnici Ministarstva (2), znanstvenika (4), proizvođača (1), predstavnik Zavoda.

(3) Predsjednika i članove Povjerenstva imenuje ministar.

(4) Za obavljanje administrativno-tehničkih poslova ministar imenuje tajnika Povjerenstva.

(5) Mandat predsjednika, tajnika i članova Povjerenstva traje 4 (četiri) godine i može se ponoviti.

(6) Predsjedniku, tajniku i članovima Povjerenstva pripada naknada za rad u visini koju odredi ministar.

III STANDARDIZACIJA TRŽIŠTA

Članak 22.

(1.) Zavod radi na standardizaciji tržišta maslinova ulja i ulja maslinove komine, uz ispravljanje svake neravnoteže između ponude i potražnje nastale zbog nejednačnosti berbi ili drugih faktora:

- ispituje ravnotežu maslinova ulja i cjelovitu procjenu ponude i potražnje maslinova ulja i ulja maslinove komine, na osnovi stanja na hrvatskoj Burzi ulja i na osnovi svakodnevno prikupljenih i dobivenih informacija i podataka,
- daje preporuke proizvođačima u vezi s odgovarajućim rješenjima problema koji mogu proizaći iz razvitka tržišta, maslinova ulja i ulja maslinove komine, putem odgovarajućih aranžmana, a vodeći računa o neravnotežama tržišta koje proizlaze iz fluktuacija u proizvodnji ili zbog drugih razloga,
- ispituje načine i mogućnosti osiguravanja ekspanzije trgovine i povećanja potrošnje maslinovog ulja.

Članak 23.

Zavod daje preporuke proizvođačima za usvajanja i korištenja standardnih ugovora za transakcije, vezano za maslinovo ulje i ulje maslinove komine;
Zavod osniva Ured za nagodbe i arbitražu kojii se bavi svim sporovima vezanim uz transakcije maslinovim uljem i uljem maslinove komine;

Članak 24.

Prerađivači (uljari) će Zavodu staviti na raspolaganje i dostaviti sve potrebne podatke, statistike i dokumentaciju o plodu masline, maslinovu ulju i ulju maslinove komine.

Članak 25.

Zavod će osigurati studije za davanje preporuka proizvođačima za postizanje ravnoteže između proizvodnje i potrošnje i za standardizaciju tržišta maslinovim uljem na dugi rok, putem primjene odgovarajućih mjera, za poticanje proizvodnje maslina i prodaje maslinovog ulja po cijenama koje su konkurentne na razini potrošača, tako da se smanje razlike u cijenama između maslinovog ulja i drugih jestivih biljnih ulja, posebno davanjem pomoći.

Članak 26.

(1.) Zavod će ispitati načine i mogućnosti ekspanzije trgovine i potrošnje stolnih maslina. Daje odgovarajuće preporuke proizvođačima što se tiče:

- a) provedbe jedinstvenih standarda kvalitete primjenjivih na stolne masline u trgovini;
- b) usvajanja i korištenja standardnih međunarodnih ugovora za transakcije o stolnim maslinama.

(2.) Poticanja ispitivanja za koja se smatra da pridonose stimulaciji rasta potrošnje stolnih maslina. Ono će ih dati na uvid proizvođačima za ciljeve koje smatraju odgovarajućim.

(3.) Osigurati će za sve proizvođače ili za one koji to zahtijevaju, različitu pomoć uključujući financijsku pomoć, kakvu mogu pružiti međunarodna ili ostala kompetentna tijela.

IV PROIZVODNJA MASLINA I MASLINOVOG ULJA

Članak 27.

(1.) U proizvodnji maslinovog ulja mogu se koristiti samo dopušteni tehnološki postupci i sredstva.

(2.) Sredstva koja ne udovoljavaju uvjetima iz stavka 1. ovog članka ne smiju se držati u prostorijama u kojima se obavlja proizvodnja maslinovog ulja.

(3.) Dopuštene postupke i sredstva u proizvodnji maslinovog ulja određuje proizvođač uređaja za preradu.

Člana 28.

(1.) Prerađivač ulja mora raspolagati odgovarajućim prostorom (prostorijama) i opremom za proizvodnju, ovisno o tijeku postupka (fazama) u proizvodnji ulja.

(2.) Minimalno tehničko-tehnološki uvjeti iz stavka 1. ovog članka utvrđeni su posebnim propisima Republike Hrvatske.

(3.) Ispunjavanje uvjeta iz stavka 2. ovog članka utvrđuje i kontrolira maslinarski inspektor.

Članak 29.

Zabranjeno je:

a) stavljati u promet sadnice maslina čija je starost manja od 1 (jedne) godine dana, čija je visina manja od 1 (jednog) metra računajući od korjenovog vrata, koja nema postavljen štap odnosno oslonac, koja nema urednu i istaknutu deklaraciju ovlaštenog proizvođača sa navedenim podrijetlom i tipom sadnice, čiji je volumen kontejnera manji od 3,5 litre i čiji sadržaj suprastata nije testiran od nadležnog instituta;

b) klasificirati i nazivati djevičansko maslinovo ulje za potrošnju koje ne udovoljava propisanim karakteristikama utvrđenim u odredbama ovog Zakona i određenim odredbama Pravilnika o uljima od ploda i komine masline;

c) deklariranje ili označavanje proizvoda kao i oznaka zemljopisnog podrijetla suprotno posebnim propisima za opće deklariranje ili označavanje hrane te odredbama Pravilnika o uljima od ploda i komine masline;

d) frizirati određene podatke koje proizvođači maslina i prerađivači ploda maslina sukladno ovom Zakonu obvezno dostavljaju Zavodu ili nekom drugom nadležnom tijelu;

e) uvoziti i stavljati u promet ulja bez kontrole nadležnih tijela i čije vrijednosti i kvaliteta nisu utvrđene i ispitane od nadležnog laboratorija;

f) sredstva dobivena od podizanja novih maslinika i obnovu i razvoj maslinarstva trošiti u druge svrhe;

g) podizati maslinike izvan površina utvrđenih Maslinarskim katastrom;

h) proizvoditi maslinovo ulje u neodgovarajućem prostoru i na zastarjeloj opremi;

i) uvoziti ulje u rinfuzi;

j) uskraćivati potrebne informacije i savjete proizvođaču maslina i maslinovog ulja te ga oštećivati na bilo koji način u postupku proizvodnje maslina odnosno preradi ploda;

k) odlagati kominu nakon prešanja na prostoru koje za to nije predviđeno, odnosno uređeno i označeno;

i) ispuštati otpadne vode koje nastaju u procesu prešanja ploda na način da štetno djeluju na okoliš.

Članak 30.

(1.) U svrhu zbrinjavanja i iskorištavanja komine kao sirovine Zavod će osnovati sabirno--proizvodne centre po županijama.

(2.) Nadležna županijska tijela obavezna su osigurati lokaciju putem koncesije i javnog natječaja i pružiti svu drugu potrebnu pomoć organiziranja i početka rada centara.

(3.) Sabirni centri osnivati će se prema posebnoj odluci koju donosi ministar na prijedlog Zavoda.

(4.) Komina predstavlja koristan ostatak nakon prešanja ploda masline i koji se može upotrijebiti kao prirodno organsko gnojivo, gorivo za domaćinstvo ili gorivo u tehnološkom procesu ili kao dodatak stočnoj hrani.

Članak 31.

Radi jedinstvene prodaje maslina i maslinovog ulja osniva se Burza ulja.

Burza ulja djeluje pri Zavodu.

Svi registrirani proizvođači ulja dužni su se povezati sa Burzom ulja.

V UVOZ I IZVOZ

Članak 32.

(1) Masline, maslinovo ulje i drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja mogu se izvoziti ako udovoljavaju uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega.

(2) Iznimno, maslinovo ulje i drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja mogu se izvoziti na osnovu ugovorene izvozne kakvoće navedene u ugovoru uz suglasnost Ministarstva.

(3) Proizvodi iz stavka 1. ovoga članka koji se izvoze i označuju kao hrvatski proizvod moraju potjecati od maslina i maslinovog ulja proizvedenog na području Republike Hrvatske i cijeli proces proizvodnje mora biti obavljen na području Republike Hrvatske.

(4) Proizvodi iz stavka 1. ovog članka koji se izvoze, moraju imati svjedodžbu (certifikat) o kakvoći izdanu od Zavoda.

(5) Izvoznik je dužan voditi evidenciju o izvozu proizvoda iz stavka 1. ovog članka.

(6) Način izdavanja i obrazac svjedodžbe iz stavka 4. ovog članka te sadržaj, oblik i

način vođenja evidencije iz stavka 5. ovog članka Pravilnikom propisuje ministar.

Članak 33.

Masline i maslinovo ulje kao i drugi proizvodi od maslina koji ne udovoljavaju propisima Europske unije iz područja maslinarstva i uljarstva, ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju njega ne mogu se izvoziti, uvoziti ni stavljati u promet.

Članak 34.

Masline i maslinovo ulje i drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja mogu se uvoziti ako:

- se nalaze u prometu zemlje proizvođača iste kakvoće i pod istim nazivom pod kojim se uvoze u Republiku Hrvatsku,
- je cjelovita proizvodnja obavljena u zemlji proizvođača,
- u proizvodnji nisu primjenjivane tvari i postupci koji ovim Zakonom i propisima na temelju njega nisu dopušteni.

Članak 35.

(1) Uvezene masline i maslinovo ulje i drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja moraju udovoljavati uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega.

(2) Proizvodi iz stavka 1. ovog članka moraju pri uvozu imati svjedodžbu (certifikat) o kakvoći, izdanu od nadležne institucije zemlje proizvođača (izvoznice), a ako ne potječu iz zemalja koje su članice Europske unije, moraju imati i svjedodžbu o kakvoći izdanu od Zavoda.

(3) Uvoznici i korisnici proizvoda iz stavka 1. ovog članka dužni su voditi evidenciju o uvozu, doradi, punjenju, zalihama i prodaji.

(4) Sadržaj i oblik evidencije te uvjete označavanja i stavljanja u promet uvezenih proizvoda propisuje ministar.

Članak 36.

(1) Fizičke osobe mogu uvoziti za osobne potrebe najviše pet litara ulja u jednom prijelazu granice.

(2) Ulje uvezeno za osobne potrebe ne smije se staviti u promet.

Članak 37.

(1) Uvoznik ne smije ulje i druge proizvode od maslina i maslinovog ulja uvezeno iz

zemalja koje nisu članice Europske unije staviti u promet prije primitka svjedodžbe (certifikata) o kakvoći izdane od Zavoda.

(2) Ako je analiza Zavoda različita od certifikata zemlje izvoznice, ili ulje po kakvoći ne udovoljava propisima Republike Hrvatske, ono će se po volji uvoznika:

- vratiti u zemlju izvoza,
- upotrijebiti za preradu u druge proizvode ako za to zadovoljava uvjete,
- uništiti bez štete za okoliš.

(4) Analiza i ocjenjivanje uvezenih ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja obavlja se sukladno ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju njega.

(5) Zavod je dužan analizu i ocjenu obaviti u roku od četiri radna dana od dana prijema uzorka.

Članak 38.

(1) Zabranjeno je uvezeno ulje i druge proizvode od maslina i maslinovog ulja miješati s domaćim maslinama i maslinovim uljem i označavati kao domaći proizvod.

(2) Uvezeno ulje i drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja stavljaju se u promet samo u originalno zatvorenim posudama.

(3) Uvezeno ulje i drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja mogu se i izvoziti, ali na svakom pratećem dokumentu i na etiketi mora biti naznačena zemlja podrijetla, a proizvod ne smije nositi oznaku podrijetla iz Republike Hrvatske.

(4) Uvjete stavljanja u promet, označavanja i izvoza uvezenih proizvoda iz stavka 3. ovog članka Pravilnikom propisuje ministar.

VI NAKNADE

Članak 39.

(1) Proizvođači, uvoznici i izvoznici plaćaju troškove postupka Zavodu za:

- obavljanje analize iz odredbe ovoga Zakona,
- priznavanje geografskog podrijetla iz odredbi ovoga Zakona,
- utvrđivanje kakvoće (analiza, senzorna ocjena) proizvoda pri stavljanju u promet,
- izdavanje svjedodžbe o kakvoći.

(2) Troškovi postupka iz stavka 1. ovog članka odnose se i na ulje iz komine.

(3) Visinu naknada iz stavka 1. ovog članka Pravilnikom propisuje ministar.

VII NADZOR

Članak 40.

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovog Zakona i propisa donesenih na temelju njega te nad radom Zavoda i povjerenim mu poslovima Državne uprave obavlja Ministarstvo.

Članak 41.

(1) Inspekcijski nadzor maslina i maslinovog ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja u prometu obavlja Državni inspektorat sukladno posebnom zakonu.

Članak 42.

(1) Inspektori Državnog inspektorata prema ovome Zakonu kontroliraju:
- jesu li masline i maslinovo ulje ili drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja u prometu označeni sukladno ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju njega,
- ispravnost i kakvoću maslina i maslinovog ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja u prometu.

Članak 43.

Poslove maslinarskog inspektora može obavljati osoba koja ima završen Agronomski fakultet – inženjerskog smjera te položen Državni ispit za maslinarskog inspektora i najmanje 10 godina iskustva u maslinarskoj struci (branši).

Maslinarski inspektor ima posebnu iskaznicu kojom se utvrđuje njegovo službeno svojstvo, identitet i ovlasti.

Članak 44.

Maslinarska inspekcija obavlja sve poslove inspekcijskog nadzora u proizvodnji maslina i preradi ploda i to:

1. pregledava nasade,
2. organoleptički pregledava ulje,
3. pregledava objekte, poslovne prostorije i sredstva za proizvodnju i preradu te sredstva u kojima se prevoze masline i maslinovo ulje,
4. pregledava poslovne knjige, isprave o proizvodnji maslina i maslinovog ulja te evidencije propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega,
5. zabranjuje uporabu prostorija, tehničkih sredstava i uređaja dok se ne otklone utvrđeni nedostaci.

Članak 45.

(1) Ako maslinarski inspektor u postupku inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon ili propis donesen na temelju njega, naredit će da se utvrđeni nedostaci ili nepravilnosti otklone u određenom roku.

(2.) Maslinarski inspektor u provedbi inspekcijskog nadzora po odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na temelju njega vodi postupak i donosi odgovarajuća rješenja.

(3.) Protiv rješenja maslinarskog inspektora nije dopuštena žalba nego se može pokrenuti upravni spor.

Članak 46.

(1.) Ako maslinarski inspektor ili inspektor Državnog inspektorata posumnja da pregledani proizvod ili sredstvo ne odgovara uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega, uzet će potrebiti broj uzoraka i dostavit će ih Zavodu na ispitivanje i ocjenu.

(2.) Uzorci se dostavljaju pod šifrom.

VIII KAZNE NE ODREDBE

Članak 47.

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 150.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. U proizvodnji maslina i maslinovog ulja dodaje tvari, rabi sredstva ili primjenjuje postupke koji su štetni za ljudsko zdravlje i okoliš;
2. Novčanom kaznom od 10.000,00 do 20.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se fizička i odgovorna osoba pravne osobe.

Članak 48.

Novčanom kaznom od 50.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. Nedopušteno miješa ulja i takva stavlja u promet,
2. Uvozi i stavlja u promet ulje protivno odredbama Zakona.

IX PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 49.

Nadležna tijela Državne uprave dužna su dostaviti Ministarstvu dokumente za uspostavu Maslinarskog katastra bez naknade.

Članak 50.

(1) Poblize propise na temelju ovlaštenja iz ovoga Zakona donijet će ministar u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 51.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

I OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Ovim člankom određuje se čime se Zakon bavi, a to je proizvodnja, promet, prerada stolnih maslina i maslina za ulje, te drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja, rafiniranje, označavanje, zaštita zemljopisnog podrijetla, osnivanje i zadaće hrvatskog Zavoda za maslinarstvo i uljarstvo, osnivanje i vođenje Maslinarskog katastra, Burza ulja, odlaganje komine i njeno daljnje korištenje.

Definicija masline i sorte maslina

Članak 2.

Pojam masline podrazumijeva zdrav, zreo ili prezreo plod pitome masline (*Olea europaea* L) priznatih sorti namijenjen proizvodnji ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja. Proizvođač maslina je svaka fizička i pravna osoba koja proizvodi masline.

Sorte maslina su stolne masline i masline za proizvodnju ulja.

Na prijedlog Zavoda, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, donosi Pravilnik o nacionalnoj listi priznatih sorti maslina, kojim će se odrediti grupe preporučenih sorti za pojedina maslinarska područja.

Stolne masline

Članak 3.-4.

Pojam stolne masline označava zdravi plod specifične sorte masline, obrane u odgovarajućem stupnju zrelosti i kvalitete, kada se preradi u skladu s pripremama za trgovinu i na način opisan u preporučenim standardima kvalitete, predstavljaju jestiv proizvod koji se dobro održava.

Stolne masline su zelene masline, masline koje dobivaju boju i crne masline.

Zelene masline su dobivene od ploda maslina obranog u razdoblju dozrijevanja, prije nego dobiju boju i kada su dostigle normalnu veličinu.

Masline koje dobivaju boju od rumenog ili smeđeg obojenog ploda obranog prije zrelosti.

Crne masline su dobivene od ploda obranog u punoj zrelosti i neznatno prije nego što je postiglo punu zrelost, one mogu ovisno o regiji i vremenu branja, biti crveno-crne ili ljubičasto-crne.

Svaki od navedenih tipova stolnih maslina mora biti u skladu sa kriterijima kvalitete iznijetim u odredbama ovog Zakona.

Maslinovo ulje

Članak 5.

Maslinovo ulje je poljoprivredni prehrambeni proizvod, dobiven potpunom ili djelomičnom preradom ploda masline.

Zakon jasno definira što nije maslinovo ulje. Nije maslinovo ulje ono koje je dobiveno s otapalima ili pomoću postupaka reesterifikacije ili bilo kakvog miješnja s uljima druge prirode. Isto tako naziv »maslinovo ulje« neće biti sam korišten za označavanje ulja od komine maslina.

Proizvođač ulja

Članak 6.

Proizvođačem maslinovog ulja i drugih proizvoda od maslina i ulja smatra se svaka fizička i pravna osoba koja je upisana u Upisnik proizvođača maslina i maslinovog ulja.

Vrste proizvoda od maslinovog ulja

Članci 7.-11.

Definira vrste proizvoda od maslinovog ulja kao djevičansko maslinovo ulje, maslinovo ulje sastavljeno od rafiniranog maslinovog ulja i djevičanskih maslinovih ulja i ulje komine maslina.

- 1/ Djevičansko maslinovo ulje
  - a) Ekstra djevičansko maslinovo ulje
  - b) Djevičansko maslinovo ulje
- 2/ Maslinovo ulje sastavljeno od rafiniranog maslinovog ulja i djevičanskih maslinovih ulja,
- 3/ Ulje komine maslina.

Vrste djevičanskog maslinovog ulja

Ekstra djevičansko maslinovo ulje je proizvod dobiven izravno iz ploda masline isključivo mehaničkim postupcima, koji sadrže najviše 0,8 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koje udovoljava svim propisanim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju.

Djevičansko maslinovo ulje je proizvod dobiven izravno iz ploda masline isključivo mehaničkim postupcima, koji sadrži najviše 2 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koji udovoljava propisanim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju.

Maslinovo ulje sastavljeno od rafiniranog ulja i djevičanskih maslinovih ulja

Maslinovo ulje sastavljeno od rafiniranog ulja i djevičanskih maslinovih ulja je proizvod dobiven miješanjem rafiniranog maslinovog ulja i djevičanskih maslinovih ulja, osim maslinovog ulja lampante, koji ne sadrži više od 1 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koji udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanu posebnim propisom.

Ulje komine

Ulje komine masline je proizvod dobiven miješanjem rafiniranog ulja komine maslina i djevičanskih maslinovih ulja, osim maslinovog ulja lampante koji ne sadrži više od 1 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koji udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanu posebnim propisom koji ne sadrži više od 1 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koji udovoljava svim propisanim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju.

Vrste sirovina za proizvodnju

Za proizvodnju maslinovog ulja dobivenog od rafiniranog maslinovog ulja i djevičanskih maslinovih ulja proizvoda te ulja komine maslina koriste se kao sirovine slijedeći proizvodi:

1. Rafinirano maslinovo ulje koje je dobiveno rafinacijom djevičanskih maslinovih ulja, koje ne sadrži više od 0,3 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koje udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanim u Pravilniku;
2. Rafinirano ulje komine maslina koje je dobiveno rafinacijom sirovog ulja komine maslina, koje ne sadrži više od 0,3 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koje udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanim u Pravilniku;
3. Maslinovo ulje lampante koje je djevičansko ulje neprihvatljivih senzorskih svojstava, koje sadrži više od 2 grama slobodnih masnih kiselina izraženih kao oleinska kiselina na 100 grama proizvoda i koje udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanim u Pravilniku;
4. Sirovo ulje komine maslina koje je dobiveno preradom komine maslina mehaničkim postupcima i/ili ekstrakcijom komine maslina organskim otapalima, bez rafinacije i reesterifikacije, te bez miješanja s uljima druge vrste, koji udovoljava svim zahtjevima karakterističnim za ovu kategoriju propisanim u Pravilniku.

Navedene sirovine za proizvodnju proizvoda moraju udovoljavati svim zahtjevima karakterističnim za pojedine kategorije propisane posebnim propisima.

Kriteriji za razvrstavanje proizvoda iz odredbi ovog Zakona su fizikalno-kemijska i senzorska svojstva propisana posebnim propisom u Pravilniku o uljima od ploda i komine maslina.

Tehnološki procesi koji se primjenjuju u proizvodnji, pakiranju i ambalaži, proizvođačka dokumentacija i utvrđivanje sukladnosti proizvoda iz članka 8. ovog Zakona su propisana posebnim propisom u Pravilniku o uljima od ploda i komine maslina.

Deklariranje ili označavanje proizvoda

Članak 13. -14.

Deklariranje ili označavanje proizvoda utvrđeno je i razrađeno posebnim propisom za deklariranje ili označavanje hrane te Pravilnikom o uljima od ploda i komine maslina, na koje ovaj Zakon upućuje.

Naznaka izvora kada je navedena, može se primjenjivati samo na djevičansko maslinovo ulje proizvedeno i s podrijetlom iz određene zemlje, regije ili spomenute lokacije.

Označavanje podrijetla, kada je navedeno, može se primjenjivati samo na ekstra djevičansko maslinovo ulje, proizvedeno i s podrijetlom iz određene zemlje, regije ili spomenute lokacije.

Naznačavanje izvora i označavanje podrijetla mogu se koristiti u skladu s uvjetima propisanim u Republici Hrvatskoj.

II OBAVLJANJE POSLOVA U PODRUČJU MASLINARSTVA I ULJARSTVA

Zavod za maslinarstvo i uljarstvo

Članci 15.-16.

Poslove u području maslinarstva i uljarstva utvrđene ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega obavlja Zavod za maslinarstvo i uljarstvo.

Način rada i uvjete koje treba ispunjavati Zavod, propisat će ministar posebnim Pravilnikom.

Radi praćenja učinkovitosti i stanja u maslinarstvu i uljarstvu, Zavod je dužan o obavljenim poslovima iz svoje djelatnosti najmanje dva puta na godinu podnijeti pisano izvješće Ministarstvu i matičnom radnom tijelu Hrvatskoga sabora.

Zakon određuje koji su poslovi Zavoda. Sjedište Zavoda je u Splitu.

Maslinarski katastar

Članak 17.

Svi proizvođači maslina, u smislu ovog Zakona, moraju biti upisani u Maslinarski

katastar, koji obuhvaća sve stvarne i potencijalne maslinarske površine. Zavod vodi Maslinarski katastar, a sadržaj, oblik, način i rokove vođenja Maslinarskog katastra posebnim Pravilnikom propisuje ministar.

Članak 18.

Prema prirodnim uvjetima za uzgoj maslinika Republika Hrvatska dijeli se na: zone, regije, podregije. Maslinarska područja iz stavka 1. ovog članka s njihovim granicama Pravilnikom propisuje ministar. Maslinici za proizvodnju ulja mogu se podizati na površinama utvrđenim Maslinarskim katastrom.

Članak 19.

Zakon zabranjuje podizati maslinike izvan predviđenih maslinarskih područja, ako ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega nije drugačije određeno.

Jedinstveni upisnik proizvođača maslina i maslinovog ulja

Članak 20.

Proizvođači maslina i maslinovog ulja koji svoje proizvode stavljaju u promet moraju biti upisani u Jedinstveni upisnik proizvođača maslina i maslinovog ulja.

Uvjete koje mora zadovoljiti proizvođač za upis u Upisnik, odnosno Maslinarski katastar te sadržaj, oblik i način vođenja Upisnika, odnosno Maslinarskog katastra Pravilnikom propisuje ministar.

Upisnik vode Uredi državne uprave u županijama a objedinjavanje Upisnika u Jedinstveni upisnik proizvođača maslina i maslinovog ulja Republike Hrvatske vodi Zavod.

Proizvođač maslina upisan u Upisnik dužan je izvijestiti Ured državne uprave u županijama o količini prerađenih maslina nakon završetka berbe, a najkasnije do 31. siječnja iduće godine i stanju zaliha maslinovog ulja s danom 31. srpnja, a najkasnije do 31. kolovoza tekuće godine.

Povjerenstvo za maslinarstvo i uljarstvo

Članak 21.

Radi praćenja razvoja maslinarstva i uljarstva pri Ministarstvu se osniva Povjerenstvo za maslinarstvo i uljarstvo, čije članove čine predstavnici Ministarstva, znanstvenici, proizvođači te predstavnici Zavoda. Predsjednika i članove Povjerenstva imenuje

ministar. Mandat predsjednika, tajnika i članova Povjerenstva traje 4 (četiri) godine i može se ponoviti. Predsjedniku, tajniku i članovima Povjerenstva pripada naknada za rad u visini koju odredi ministar.

III STANDARDIZACIJA TRŽIŠTA

Članci 22.-26.

Zavod radi na standardizaciji tržišta maslinovog ulja i ulja maslinove komine. Cilj je ispravljanje svake neravnoteže između ponude i potražnje nastale zbog neujednačenosti berbi ili drugih faktora.

Prerađivači (uljari) će Zavodu staviti na raspolaganje i dostaviti sve potrebne podatke, statistike i dokumentaciju o plodu masline, maslinovu ulju i ulju maslinove komine.

Ispituje ravnotežu maslinova ulja i cjelovitu procjenu ponude i potražnje maslinova ulja i ulja maslinove komine, na osnovi stanja u Hrvatskoj burzi ulja i na osnovi svakodnevno prikupljenih i dobivenih informacija i podataka.

Zavod daje preporuke proizvođačima u vezi s odgovarajućim rješenjima problema koji mogu proizaći iz razvitka tržišta, maslinovog ulja i ulja maslinove komine, putem odgovarajućih aranžmana, a vodeći računa o neravnotežama tržišta koje proizlaze iz fluktuacija u proizvodnji ili zbog drugih razloga.

Zavod ispituje načine i mogućnosti osiguravanja ekspanzije trgovine i povećanja potrošnje maslinova ulja.

Zavod daje preporuke proizvođačima što se tiče:

- usvajanja i korištenja standardnih ugovora za transakcije vezano za maslinovo ulje i ulje maslinove komine;
- osnivanja i funkcioniranja ureda za nagodbe i arbitražu koji bi se bavio svim sporovima vezanim uz transakcije maslinovim uljem i uljem maslinove komine.

Zavod uvodi jedinstvene standarde za fizičke, kemijske i organoleptičke karakteristike maslinovog ulja i ulja maslinove komine.

Zavod uvodi jedinstvene metode analize. Poduzima sve mjere koje smatra korisnima za suzbijanje nelegalne konkurencije i uvoza ulja upitne kvalitete. Određuje optimalno vrijeme početka berbe i prerade ploda.

Zavod će osigurati studije za postizanje ravnoteže između proizvodnje i potrošnje i još općenitije za standardizaciju tržišta maslinovim uljem na dugi rok, putem primjene odgovarajućih mjera, uključujući mjere za poticanje proizvodnje maslina i prodaje maslinovog ulja po cijenama koje su konkurentne na razini potrošača, tako da se smanje razlike u cijenama između maslinovog ulja i drugih jestivih biljnih ulja, posebno davanjem pomoći. Zavod ispituje načine i mogućnosti ekspanzije trgovine i potrošnje stolnih maslina.

IV PROIZVODNJA MASLINA I MASLINOVOG ULJA

Članci 27.- 28.

U proizvodnji maslinovog ulja mogu se koristiti samo dopušteni tehnološki postupci i sredstva.

Sredstva koja ne udovoljavaju propisanim uvjetima ne smiju se držati u prostorijama u kojima se obavlja proizvodnja maslinovog ulja. Dopuštene postupke i sredstva u proizvodnji maslinovog ulja određuje proizvođač uređaja za preradu.

Zakon propisuje uvjete koje prerađivač ulja mora imati. Proizvođač ulja mora raspolagati odgovarajućim prostorom (prostorijama) i opremom za proizvodnju ovisno o tijeku postupka (fazama) u proizvodnji ulja.

Minimalno tehničko-tehnološki uvjeti utvrđeni su posebnim propisima Republike Hrvatske.

Ispunjavanje uvjeta utvrđuje i kontrolira maslinarski inspektor.

Članak 29.

Zakon jasno propisuje što je zabranjeno raditi u proizvodnji maslinovog ulja. Zabranjeno je:

- stavljati u promet sadnice maslina čija je starost manja od 1 (jedne) godine dana, čija je visina manja od 1 (jednog) metra računajući od korjenovog vrata, koja nema postavljen štap odnosno oslonac, koja nema urednu i istaknutu deklaraciju ovlaštenog proizvođača sa navedenim podrijetlom i tipom sadnice, čiji je volumen kontejnera manji od 3,5 litre i čiji sadržaj suprastata nije testiran od nadležnog instituta;
- klasificirati i nazivati djevičansko maslinovo ulje za potrošnju koje ne udovoljava propisanim karakteristikama utvrđenim u članku 12. ovog Zakona i određenim odredbama Pravilnika o uljima od ploda i komine masline;
- deklariranje ili označavanje proizvoda kao i oznaka zemljopisnog podrijetla suprotno posebnim propisima za opće deklariranje ili označavanje hrane te odredbama Pravilnika o uljima od ploda i komine masline;
- frizirati određene podatke koje proizvođači maslina i prerađivači ploda maslina sukladno ovom Zakonu obvezno dostavljaju Zavodu ili nekom drugom nadležnom tijelu;
- uvoziti i stavljati u promet ulja bez kontrole nadležnih tijela i čije vrijednosti i kvaliteta nisu utvrđene i ispitane od nadležnog laboratorija;
- sredstva dobivena od podizanja novih maslinika i obnovu i razvoj maslinarstva trošiti u druge svrhe;
- podizanje maslinika izvan površina utvrđenih Maslinarskim katastrom kao i proizvodnju maslinovog ulja u neodgovarajućem prostoru i na zastarjeloj opremi;
- uvoziti ulje u rinfuzi;
- uskraćivati potrebne informacije i savjete proizvođaču maslina i maslinovog ulja te ga oštećivati na bilo koji način u postupku proizvodnje maslina odnosno preradi ploda.

Odlaganje komine

Članak 30.

Zavod će osnivati sabirne centre za odlaganje komine od maslina. Sabirni centri osnivati će se prema posebnoj odluci koju donosi ministar na prijedlog Zavoda.

Burza ulja

Članak 31.

Radi jedinstvene prodaje maslina i maslinovog ulja osniva se Burza ulja. Burza ulja djeluje pri Zavodu.

Svi registrirani proizvođači dužni su se povezati sa Burzom ulja.

V UVOZ I IZVOZ

Članci 32.-37.

Masline, maslinovo ulje i drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja mogu se izvoziti ako udovoljavaju uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega. Iznimno, maslinovo ulje i drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja mogu se izvoziti na osnovi ugovorene izvozne kakvoće navedene u ugovoru uz suglasnost Ministarstva.

Proizvodi koji se izvoze i označuju kao hrvatski proizvod moraju potjecati od maslina i maslinovog ulja proizvedenog na području Republike Hrvatske i cijeli proces proizvodnje mora biti obavljen na području Republike Hrvatske.

Proizvodi koji se izvoze moraju imati svjedodžbu (certifikat) o kakvoći izdanu od Zavoda.

Izvoznik je dužan voditi evidenciju o izvozu proizvoda. Način izdavanja i obrazac svjedodžbe iz stavka 4. ovog članka te sadržaj, oblik i način vođenja evidencije Pravilnikom propisuje ministar.

Masline i maslinovo ulje kao i drugi proizvodi od maslina koji ne udovoljavaju propisima Europske unije iz područja maslinarstva i uljarstva, ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju njega ne mogu se izvoziti, uvoziti ni stavljati u promet.

Članak 38.

Zakon propisuje da se masline i maslinovo ulje te drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja mogu uvoziti ako:

- se nalaze u prometu zemlje proizvođača iste kakvoće i pod istim nazivom pod kojim se uvoze u Republiku Hrvatsku,
- ako je cjelovita proizvodnja obavljena u zemlji proizvođača, te
- ako u proizvodnji nisu primjenjivane tvari i postupci koji ovim Zakonom i propisima na temelju njega nisu dopušteni.

Proizvodi koji se uvoze moraju pri uvozu imati svjedodžbu (certifikat) o kakvoći, izdanu od nadležne institucije zemlje proizvođača (izvoznice), a ako ne potječu iz zemalja koje su članice Europske unije, moraju imati i svjedodžbu o kakvoći izdanu od Zavoda.

Uvoznici i korisnici proizvoda dužni su voditi evidenciju o uvozu, doradi, punjenju, zalihama i prodaji.

Fizičke osobe mogu uvoziti za osobne potrebe najviše pet litara ulja u jednom prijelazu granice.

Ulje uvezeno za osobne potrebe ne smije se staviti u promet.

Uvoznik ne smije ulje i druge proizvode od maslina i maslinovog ulja uvezeno iz zemalja koje nisu članice Europske unije staviti u promet prije primitka svjedodžbe (certifikata) o kakvoći izdane od Zavoda.

Ako ulje po kakvoći ne udovoljava propisima Republike Hrvatske ili ako je analiza Zavoda različita od certifikata zemlje izvoznice, ulje će se po volji uvoznika vratiti u zemlju izvoza i upotrijebiti za preradu u druge proizvode ako za to zadovoljava uvjete ili uništiti bez štete za okoliš.

Analiza i ocjenjivanje uvezenih ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja obavlja se sukladno ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju njega. Zavod je dužan analizu i ocjenu obaviti u roku od četiri radna dana od dana prijama uzorka. Zabranjeno je uvezeno ulje i druge proizvode od maslina i maslinovog ulja miješati s domaćim maslinama i maslinovim uljem i označavati kao domaći proizvod. Uvezeno ulje i drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja stavljaju se u promet samo u originalno zatvorenim posudama.

Uvezeno ulje i drugi proizvodi od maslina i maslinovog ulja mogu se i izvoziti, ali na svakom pratećem dokumentu i na etiketi mora biti naznačena zemlja podrijetla, a proizvod ne smije nositi oznaku podrijetla iz Republike Hrvatske. Uvjete stavljanja u promet, označavanja i izvoza uvezenih proizvoda iz stavka 3. ovog članka Pravilnikom propisuje ministar.

VI NAKNADE

Članak 39.

Proizvođači, uvoznici i izvoznici plaćaju troškove postupka Zavodu za:

- obavljanje analize iz odredbe ovoga Zakona,

- priznavanje geografskog podrijetla iz odredbi ovoga Zakona,
- utvrđivanje kakvoće (analiza, senzorna ocjena) proizvoda pri stavljanju u promet,
- izdavanje svjedodžbe o kakvoći.

Troškovi postupka odnose se i na ulje iz komine.

Visinu naknada Pravilnikom propisuje ministar.

VII NADZOR

Članci 40. -41.

Upravni nadzor

Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega te nad radom Zavoda i povjerenim mu poslovima Državne uprave obavlja Ministarstvo.

Izdavanje svjedodžbi i mišljenja o kvaliteti maslinovog ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja obavlja inspekcijski nadzor.

Protiv rješenja Zavoda žalba se izjavljuje Ministarstvu.

Inspekcijski nadzor

Inspekcijski nadzor maslina i maslinovog ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja u prometu obavlja Državni inspektorat sukladno posebnom zakonu. Poslove inspekcijskog nadzora iz nadležnosti maslinarske inspekcije provodi maslinarski inspektor. Inspektori Državnog inspektorata prema ovome Zakonu kontroliraju ispravnost i kakvoću maslina i maslinovog ulja i drugih proizvoda od maslina i maslinovog ulja u prometu.

Članak 42.

Poslove maslinarskog inspektora može obavljati osoba koja ima završen Agronomski fakultet – inženjerskog smjera te položen Državni ispit za maslinarskog inspektora i najmanje 10 godina iskustva u maslinarskoj struci (branši).

Maslinarski inspektor ima posebnu iskaznicu kojom se utvrđuje njegovo službeno svojstvo, identitet i ovlasti.

Članak 43.

Članak propisuje koje sve poslove obavlja maslinarski inspektor. Ako maslinarski inspektor u postupku inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon ili

propis donesen na temelju njega, naredit će da se utvrđeni nedostaci ili nepravilnosti otklone u određenom roku. Maslinarski inspektor u provedbi inspekcijskog nadzora vodi postupak i donosi odgovarajuća rješenja.

Protiv rješenja maslinarskog inspektora nije dopuštena žalba nego se može pokrenuti upravni spor.

Članak 45.

Ako maslinarski inspektor ili inspektor Državnog inspektorata posumnja da pregledani proizvod ili sredstvo ne odgovara uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega, uzet će potrebiti broj uzoraka i dostavit će ih Zavodu na ispitivanje i ocjenu.

Uzorci se dostavljaju pod šifrom.

VIII KAZNE NE ODREDBE

Članci 47.-48.

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 150.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako proizvodnji maslina i maslinovog ulja dodaje tvari, rabi sredstva ili primjenjuje postupke koji su štetni za ljudsko zdravlje i okoliš.

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 20.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se fizička i odgovorna osoba pravne osobe.

Novčanom kaznom od 50.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako nedopušteno miješa ulja i takva stavlja u promet. Uvozi i stavlja u promet ulje protivno odredbama Zakona.

IX PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članci 49.-51.

Nadležna tijela državne uprave dužna su dostaviti Ministarstvu dokumente za uspostavu Maslinarskog katastra bez naknade.

Pobliže propise na temelju ovlaštenja iz ovoga Zakona donijet će ministar u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.